

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?

Austria õigusaktides on sätestatud eri liiki tähtajad.

Eristatakse menetluslike tähtaegu, s.t tähtaegu, mille jooksul menetlusosaline või muu menetlusse kaasatud isik võib teha või peab tegema konkreetse menetlustoimingu, ning sisulisi tähtaegu, s.t tähtaegu, mille jooksul peab olema toimunud konkreetne sündmus selleks, et saaksid tekkida teatavad õigussüsteemi kohased materiaalsoõiguslikud tagajärjed (nt tähtaeg valdusõiguse rikkumisega seotud hagi esitamiseks tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Zivilprozessordnung – ZPO*) paragrahvi 454 alusel või tähtaeg üürnikele üürilepingu ülesütlemiseks tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 560 alusel). Oluline on märkida, et menetlusliku tähtaja sisse ei arvata aega, mis kulub dokumendi kättetoimetamiseks posti teel, küll aga arvatakse see aeg sisulise tähtaja sisse. See tähendab näiteks, et apellatsioon (menetluslik tähtaeg) loetakse esitatuks õigeaegselt, kui see postitati apellatsiooni esitamiseks ette nähtud menetlusliku tähtaja viimasel päeval (postitempli kuupäev), isegi kui kohus saab selle kätte mõni aeg pärast tähtaja möödumist.

Tähtaegu eristatakse ka selle alusel, kas tähtaeg on sätestatud otse seadusega (nt apellatsiooni esitamiseks ette nähtud tähtajad) või on need kehtestanud kohtunik iga üksiku juhtumi tingimusi arvesse võttes (nt kulude katmiseks ette nähtud tagatise andmise tähtaeg). Uurimistähtajad, milleks on õigusaktidega ette nähtud lihtsalt teatav ajavahemik (minimaalne või maksimaalne kestus või ligikaudne kestus, nagu on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 257 lõikes 1 eelistungi aja kohta), kujutavad endast nende kahe tähtaja kombinatsiooni.

Absoluutsed tähtajad määratakse kindlaks tähtaja lõppkuupäevaga (tavaliselt üks kalendripäev), seevastu suhtelised tähtajad määratakse kindlaks alguskuupäeva ja kestusega.

Üldiselt võivad kohtunikud tähtaegu pikendada (pikendatavad tähtajad). Selliseid erandlike olukordadega seotud tähtaegu, mille pikendamine on õigusaktidega keelatud, nimetatakse pikendamatuks ehk kohustuslikeks tähtaegadeks (nt apellatsiooni esitamiseks ette nähtud tähtajad).

Eristatakse tähtaegu, mida saab ja mida ei saa hakata uuesti arvestama, olenevalt sellest, kas tähtaja möödumisel on võimalik taastada varasemat olukorda. Tähtaja arvestamise uuesti alustamine on üldreegel. Erandjuhul, kui varasema olukorra taastamine on keelatud, osutatakse tähtajale kui kindlaksmääratud või fikseeritud tähtajale (*Fallfrist*). Fikseeritud menetluslikud tähtajad on näiteks otsuse tühistamist või asja uuesti arutamist käsitleva avalduse esitamise tähtajad (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 534).

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

Laupäevad, pühapäevad, Suur Reede ja riigipühad ei ole Austrias tööpäevad. Uusaasta (1. jaanuar), kolmekuningapäev (6. jaanuar), 2. ülestõusmispüha, maipüha (1. mai), taevaminemispüha, teine nelipüha, Kristuse Pühima Ihu ja Vere suurpüha, Neitsi Maarja taevavõtmise püha (15. august), Austria rahvuspüha (26. oktoober), kõigi pühakute päev (1. november), Öndsaima Neitsi Maarja Pärspatuta Saamise suurpüha (8. detsember), esimene jõulupüha (25. detsember) ja teine jõulupüha (26. detsember) on kõik Austria riigipühad.

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetlemise tähtaegade suhtes?

Enamik tähtaegu käsitlevaid sätteid on esitatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Zivilprozessordnung – ZPO*) paragrahvides 123–129 ja 140–143 ning kohtute seaduse (*Gerichtsorganisationsgesetz – GOG*) paragrahvis 89.

4 Kui toimingu või formaalsuse peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toimingu või formaalsuse sooritamise alguseks?

Enamikul juhtudel hakatakse tähtaega arvestama kuupäeval, mil isikule toimetatakse reaalselt kätte otsus, millega nähakse ette või käivitatakse tähtaja arvestamise algus. Muudel juhtudel hakatakse tähtaega arvestama otsuse väljakuulutamise hetkest (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 124).

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtuaituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Ei. Nagu on märgitud punktis 4, käivitab otsuse kättetoimetamine harilikult menetlusliku tähtaja arvestamise olenemata kättetoimetamise viisist.

Tähtaega hakatakse arvestama ajast, mil toimetatakse kätte või kuulutatakse välja otsus, millega nähakse ette või käivitatakse tähtaja arvestamise algus.

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Ei, tähtaja arvestamise käivitamine sündmuse kuupäeva (nt kättetoimetamise kuupäeva) ei võeta tähtaja arvutamisel arvesse.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

Tähtaegu arvestatakse kalendripäevades.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Ka sellisel juhul arvestatakse tähtaegu kalendripäevades.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtajad mööduvad tähtaja viimase nädala või viimase kuu selle päeva keskööl, mis vastab nimetuse või kuupäeva poolest alguskuupäevale (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 125 lõige 2). Kui tähtaja viimases kuus sellist kuupäeva ei ole (näiteks kui ühekuuline tähtaeg algab 31. jaanuaril), möödub tähtaeg kuu viimasel päeval (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 125 lõige 2). Need päevad, mis ei ole tööpäevad, ei mõjuta tähtaja alguskuupäeva või kestust.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühal, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Jah, kui tähtaja lõppkuupäev langeb laupäevale, pühapäevale, riigipühale või Suurele Reedele, siis möödub tähtaeg järgneval tööpäeval.

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

Apellatsioonimenetluses kohaldatavate kohustuslike tähtaegade arvestamine peatatakse ajavahemikuks 15. juulist 17. augustini ja 24. detsembrist 6. jaanuarini. Kui üks neist ajavahemikest algab kohustusliku tähtaja jooksul või kui kohustusliku tähtaja algus langeb ühele neist ajavahemikest, pikendatakse tähtaega kogu sellise ajavahemiku võrra või sellise ajavahemiku lõpuni jäänud perioodi võrra.

Seda ei kohaldata teatavate erimenetluste korral, eelkõige seoses vaidlustega, mis käsitlevad valduse rikkumist, elatise maksmist, nõuete täitmisele pööramist ja esialgset õiguskaitset, või tagaselja- ja tunnustamisotsuste korral.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

Reeglina sõltuvad apellatsiooni esitamiseks ette nähtud tähtajad otsuse liigist (kohtuotsus või -määrus) ja sisust. Hagiga tsiviilmenetlustes on määruse peale apellatsiooni esitamiseks (*Rekurs*) üldiselt aega 14 päeva, samas kui kohtuotsuse peale tuleb apellatsioon (*Berufung*) esitada nelja nädala jooksul.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Üldiselt võivad kohtunikud tähtaegu pikendada (pikendatavad tähtajad). Selliseid erandlike olukordadega seotud tähtaegu, mille pikendamine on õigusaktidega keelatud, nimetatakse pikendamatuks ehk kohustuslikeks tähtaegadeks (nt apellatsiooni esitamiseks ette nähtud tähtajad).

Kõiki tähtaegu võib lühendada poolte dokumenteeritud kokkuleppe alusel. Kohus võib tähtaega lühendada ühe poole taotluse alusel, tingimusel et pool suudab näidata, et lühem tähtaeg on vajalik selleks, et vältida märkimisväärse kahju tekkimise riski, ning et vastaspoolel on piisavalt aega nõutava menetlustoimingu tegemiseks lühema tähtaja jooksul (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 129).

Taotluse alusel võib tähtaega pikendada, kui tähtaja pikendamisest kasu saaval poolel on vältimatud või väga tõsised põhjused, miks ta ei saa menetlustoimingut õigeaegselt teha, ja eelkõige juhul, kui tähtaja pikendamata jätmise tõttu kannataks pool pöördumatut kahju (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 128 lõige 2). Tähtaegu ei saa pikendada poolte kokkuleppe alusel (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 128 lõige 1).

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Ei, sest oluline on see, et menetlustoimingud, mis Austria kohtus teha tuleb, tehtaks õigeaegselt.

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Üldjuhul ei saa see menetlusosaline, kes ei tee menetlustoimingut õigeaegselt, seda toimingut enam teha (välistav toime; tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 144). On mõned erandid, mis on näiteks sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 289 lõikes 2 (tõendite andmise eesmärgil kohtusse ilmumata jätmise tagajärjed) ja paragrahvis 491 (apellatsioonistungile ilmumata jätmise tagajärjed).

Hilinemisega tehtud menetlustoimingud lükatakse seadusest tulenevalt tagasi, kuid mõnel juhul tuleb selleks esitada avaldus.

Mõnikord on tegevusetusel lisaks tavapärasele tagajärgedele veel ka spetsiifilised tagajärjed. Need on väga erinevad. Kõige olulisem tegevusetuse spetsiifiline tagajärg on see, et kui üks pool jätab toimingu tegemata, siis on teisel poolel õigus taotleda tagaseljaotsust (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvid 396 ja 442). Muud näited on järgmised. Kui kumbki pool ei ilmu kohtusse, peatatakse menetlus vähemalt kolmeks kuuks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 170), ja kui avalduse esitaja ei ilmu kohtusse abieluasjadega seotud menetluses, võidakse kostja taotluse alusel teha otsus, et esitaja on avalduse tagasi võtnud, kuid mitte sellest loobunud.

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Kohtusse ilmumata jätmise või menetlustoimingute tegemata jätmise õiguslike tagajärgede kõrvaldamiseks kasutada olevad õiguskaitsevahendid on järgmised.

Varasema olukorra taastamine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 146 ja sellele järgnevad paragrahvid).

Varasema olukorra taastamist võib kasutada selleks, et tühistada kohtusse ilmumata jätmise või menetlustoimingu tähtajaks tegemata jätmise tagajärjed, kui menetlusosalise või tema esindaja tegevusetuse tingis ettenägematu või vältimatu sündmus ning menetlusosalisel või tema esindajal ei olnud selles süüd või süü oli minimaalne (kerge hooletus). Selle õiguskaitsevahendi kasutamiseks tuleb avaldus esitada 14 päeva jooksul alates takistuse kõrvaldamisest.

Vastuväide (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvid 397a ja 442a).

Vastuväide on õiguskaitsevahend, mis on suunatud tagaseljaotsuse tagasitaitmiseks tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 396 või 442 alusel. Üldjuhul tuleb vastuväidet esitada otsuse teinud kohtule ettevalmistavate menetlusdokumentide vormis 14 päeva jooksul alates tagaseljaotsuse kättetoimetamisest (pikendamatu tähtaeg).

Apellatsioon (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahv 461 ja sellele järgnevad paragrahvid).

Apellatsiooni võib esitada tagaseljaotsuse peale peamiselt selle alusel, et nõuete mittetäitmist ei esinenud, sest kohaldatakse ühte tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 477 lõike 1 punktides 4 ja 5 loetletud õigusvastasuse alustest (nõuetele mittevastav kättetoimetamine või poole puudulik esindatus menetluse raames).

Viimati uuendatud: 24/09/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.